

TIJDSCHRIFT
VAN HET
NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP
VOOR
MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

4° Jaargang

AMSTERDAM
G. THEOD. BOM EN ZOON
1896

**Gildepenning van Abraham Hildernisse, deken van het
timmermansgilde te Middelburg.**

Niet onaardig is het te weten, dat er nog gildepenningen bestaan, waaryan men, om het zoo eens te noemen, de latere wandelingen voor een groot deel kent en waarvan men met zekerheid kan getuigen, dat dit zelfde exemplaar een paar eeuwen geleden aan den toenmaligen deken van het gilde heeft toebehoord.

Dit is het geval met een gildepenning, die, na in de laatste jaren aucties en kooplui gepasseerd te hebben, ten laatste het eigendom is geworden van den heer G. CUMONT, te Brussel.

Het merkwaardige van dezen penning nu, bestaat daarin, dat hij gewikkeld was in een beschreven papier dateerende uit de 18^e eeuw, waarop, volgens mededeeling van den heer CUMONT, aan de buitenzijde te lezen staat:

Penning uit den boedel van A. M. VAN HUIJEN WED. SECURIUS.

Gemeen onder hare erfgenamen volgens schieding 30 April 1790.

Aan de binnenzijde vindt men vermeld, dat de penning in 1671 aan ABRAHAM HILDERNISSE heeft toebehoord, toen ter tijde deken van het timmermansambacht te Middelburg, terwijl een uitvoerig familieregister verklaart hoe de penning achtereenvolgens aan de WED. SECURIUS is ten deel gevallen.

De penning zelve is niet zeldzaam, het is de gewone zeer fraaie geel koperen van de timmermans alhier, afgebeeld in het standaardwerk van J. DIRKS over *Noord-Nederlandsche gildepenningen plaat LXX No. 45*.

De voorzijde vertoont St. Jozef met een passer in de rechter- en een maatstok in de linkerhand tusschen TIMMERMANS AMBACHT.

De buitenrand heeft tot *omschrift*: ♂ ABRAHAM HILDERNISSE · DEKEN · A° 1671.

De keerzijde heeft in het veld zeven verschillende timmermanswerktuigen.

Omschrift: * LOVIJS · IOLIJT · OVDEN · DEKE · ERASMVS · BEDLO BELEED .

In geen enkel opzicht wijkt hij van de bestaande penningen af, behalve dat het gilde-

nummer er op ontbreekt, wat voor een dekenpenning ook geheel onnoodig was.

Vóór het jaar 1671 waren hier reeds twee andere timmermans gildepenningen in gebruik geweest; zij dragen de jaartallen 1594 en 1630; in genoemd jaar evenwel schijnt de penning met omschrift ABRAHAM HILDERNISSE deze vervangen te hebben. Bij die gelegenheid is hij zeker aan den deken slechts in koper en aan den overdeken in zilver, als huldeblijk uitgereikt. Deze laatste hoogst zeldzame afslag bevindt zich in mijne eigene verzameling.

Behalve de vermelding dat de penning van ABR. HILDERNISSE afkomstig is, bevatte het manuscript nog een familieregister, dat over meer dan 100 jaren loopt en dat ons opheldert aan wie dat koperen familiestuk achtereenvolgens heeft toebehoord.

ABR. HILDERNISSE nu, behoorde in zijn tijd tot eene deftige familie, immers een heer REIMERT HILDERNISSE, gestorven in 1728, wordt als schepen der stad Veere vermeld, terwijl eene juffrouw ARIESIA H. onder eene fraaie tombe in de groote kerk aldaar begraven ligt.

Nog kent men een zekeren ISAAC H., die als teekenaar en wiskundige eenige vermaardheid had, en van wiens hand vele teekeningen van oude kasteelen op Walcheren zijn bewaard gebleven.

Onze ABR. HILDERNISSE *) had, zooals wij uit het manuscript lezen, eene dochter, MAGDALENA, die getrouwd is geweest met ISAAC SPELDERNIEUW. Zij hadden twee kinderen, ANDRIES en JOSINA.

ANDRIES SPELDERNIEUW huwde met S. D. THOBIASSEN en liet slechts eene dochter na. Deze, CORNELIA genaamd, werd de vrouw van Mr. PIETER BUTEUX. Zij hadden bij hun overlijden de volgende zonen: PIETER, JACOB ANDRIES, REINIER JAN, ISAAC CORNELIS en CORNELIS BUTEUX.

De penning is na den dood van ANDRIES SPELDERNIEUW niet aan diens dochter CORNELIA ten deel gevallen, doch is naar zijne zuster JOZINA SPELDERNIEUW teruggedaan, die gehuwd was met JOOST VAN HUIJEN — VAN UIJEN's zijn thans nog in Middelburg bekend, maar VAN HUIJEN's niet meer. Zij waren de ouders van eene dochter, ANNA MARIA, die de echtgenootte is geworden van DANIEL SECURIUS.

*) Zeer waarschijnlijk behoorden allen tot een geslacht dat naar den naam te oordeelen zeker afstamde van het op den rechter Schelde oever, niet ver van Bergen op Zoom, gelegen dorp van dien naam. Op het einde der 15 eeuw is het echter door eene overstrooming geheel verdrongen, zoodat er van den polder niet veel meer dan eene kleine hoogte is overgebleven.

(V. D. AA. *Aardrijksk. Woordenboek*).

Nog heden ten dage wonen in Middelburg verschillende families van dien naam, grootendeels tot den welvarenden neringdoenden stand behoorende.

Zij sterft in 1788 op 75 jarigen leeftijd kinderloos en liet al hare bezittingen na aan de vijf kinderen van hare nicht CORNELIA SPELDER-
NIEUW, gehuwd met Mr. PIETER BUTEUX.

Onze eerste ABR. HILDERNISSE was dus de bet overgrootvader van moederszijde van die vijf erfgenamen van de wed. SECURIUS.

Hier eindigt het manuscript en er wordt niet vermeld wie van de vijf neven BUTEUX den penning heeft geërfd.

Van al die personen is ANDRIES SPELDER-
NIEUW nog al een bekende persoonlijkheid geweest.

Hij was behalve Equipagemeester der O. I. Compagnie ook nog waardijn aan de munt van Zeeland gedurende 1751—1758.

Wat nu de vijf zonen van Mr. P. BUTEUX betreft, hier wijkt het document belangrijk af van het familieregister dat bijgehouden is door de nog te dezer stede wonende familie BUTEUX.

Dit aanzienlijke geslacht is uit het noorden van Frankrijk afkomstig vanwaar het misschien ten gevolge van geloofsvervolgingen is gevlucht.

Dat familieregister nu, spreekt in plaats van vijf, slechts van twee zonen, PIETER en ISAAC CORNELIS *).

*) Ik ben deze inlichtingen verschuldigd aan de welwillendheid van den Heer P. S. BUTEUX, burgemeester van Oost- en West-Souburg.

De oudste PIETER, huwde in 1792 met eene aanzienlijke dame te dezer stede, Mej. GODIN, die zelve van een Vlaamsch of Brabantsch geslacht afkomstig was. Hij was schepen en raad der stad en representeerde in 1814, de Vereenigde Nederlanden op de Grootte Vergadering te Brussel.

Hoe het nu komt, dat de penning te Brussel op eene publieke veiling is verkocht geworden is niet uit te maken, misschien heeft P. BUTEUX in den Franschen tijd herhaalde malen in Brussel verblijf gehouden en bestaat de mogelijkheid dat het familiestuk toen in handen van een Belgischen verzamelaar van munten en penningen is gekomen, zooals hij dit op het oogenblik ook nog is

De andere broeder ISAAC CORNELIS, was langen tijd raad der stad Goes.

Van de drie overige broeders, wordt zooals ik reeds heb aangehaald in het familieregister geen melding gemaakt; zij komen ook niet voor in het groote werk van A. A. VORSTERMAN VAN OIJEN „*Stam en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche familiën.*”

Wat hiervan de reden kan zijn geweest, is mij niet recht duidelijk, immers toevalligerwijze met een ander doel de Middelburgsche courant van het eerste jaar der Bataafsche vrijheid, het jaar 1795, doorbladerende, vond ik

dat er inderdaad een REINIER JAN BUTEUX heeft bestaan.

De advertentie van zijn overlijden staat er op 13 Oct. 1795, als volgt in vermeld:

„Mijn oudste broeder de heer R. J. BUTEUX,
„op het Kasteel te Arten, Meijerij van 'sBosch
„overleeden zijnde aan eene borstziekte, geve
„daarvan bij deeze kennis aan alle vrienden
„en naastbestaanden.”

(was get. :) P. BUTEUX.

Deze advertentie in de Midd. courant heeft het opmerkelijke dat zij de eenige is, van den geheelen jaargang 1795, waarin nog het woord *heer* in plaats van het traditioneele burger voorkomt.

Van de beide overige broeders JACOB ANDRIES en CORNELIS, heb ik niets kunnen opsporen. Zij zullen misschien jong, doch in ieder geval ongehuwd zijn gestorven.

MARIE DE MAN.

